

Narodni pripovedki

Mathias Vajpotic

v

Mariboru.

527/170

327/170,1

2. Bogom sačni vsakodelo
Številu I. dade dober tek imelo.

Ednok je živel v nekem kraju neka ženska, ktera
je bila vncrlea in je imela eno kravo, pa ja ko čuoda
mleka in sira. Njena čer pa je mela tri krave, pa
malo sira in mleka. Neki den jo praša: mati povej,
te mi kak vi kravi, strežete, da tak ja ko doji. Matu
pa ji odgovori: tega ti nigdar ne povem. Neki den
ji reče: idi v gorice in mi za kravo trove na kosi in
ko nazaj pride jo vpraša: mati, kaj pa si videla? čer
pa odgovori: nič, no povej povej reče: mati. Videla
sem enega velikega bika, ker je strašno duge rogle
mejo pa za reči jezik v in držo. Zdaj ji mati reče:
vidiš čer, to je vrog po mejo dušo prišo, temu sem
jaz služila in to temu bom v roke prišla. Zdaj ti
te povem, kak je to bilo, da sem teko sira in
mleka imela, viš jaz sem pocelom kraju druge
krave dojila. In zdaj to mam plačilo, ko to ugovo
ri umerje. (Spisal Mathias Vajpotic.)

Narodni pripovedki.

2 Stevilo II.

Enkrat je živel en oče kateri je mejo tri sine izmed katerih nobeden ni slovenski govoriti znal. Ker pa bi vsaki rad slovenski znal zato je da oči v šole. Leta preteče in sinovi se vrnejo na očeta dom. Prvi pride k očetu in oče ga vprašajo, koliko že slovenski govoriti znaš? Sin deček odgovori, ker ⁿⁱ drugo go slovenski znal, kak samo, mitri. Drugi pride in ta pa ni drugo znal, kak samo, za dvoje stare klača. Tretji pa ni drugo znal kak samo, za vse bi to dobro bilo. To očeta razjezi in ^{ter} in da vsakem en kolač kruha in reče: da ste vi vsi trije taki lenihi te pa boste si od zdaj za napre sami si kruha služili. Sin zdaj se napravijo na pot. Ne dolgo časa potem pridejo v neki les (gora) v katerem najdejo enega mlaiča, ter okoli njega hodijo in se čudijo. Med tem pa pridejo štiri sandarji, ter je vprašajo:

gdo je tega zaklo? in ti prvi odgovori, mitri. "Kdaj
šandarji dalje vprašajo: kakaj pa? in ti drugi
odgovori, za dvoje stare hlače." In šandarji
zopet dalje vprašajo: Ka pa ^{bi bilo} da bi vas mi v zapor
odegnali? in ti tretji odgovori: pa vse bi se dobro
bilo. In ^{ter} so nje sodniji izročili, ker je tretji reko da
bi pa vse dobro bilo. (Spisal)

3 Stevilo III. (Mathias Vaurotič.)

V nekem času je živela neka ženska katera je bila
jako bogata, pa nje nič rada delala. Prigodi
se, da se je oznila. Mož si misli, kako bi ji mi delati
naučili kaj je nje trebalo pretepati. Ko večkrat na
to misli, pride mu na misel, da bo delal vsako
krat pred jedjo reči "kteri je kaj delal naj gre jest."
Drugi dan je prišel čas južine in gospodar reče
"kteri je kaj delo naj gre jest." Žužina in uniki
so delali so šli jest, ona ki pa je ni nič delala, pa je
lačna ostala. Pride čas obeda, in gospodar zopet
reče, "kteri je kaj delal naj gre jest" in ona je zopet
lačna ostala. Pride čas večerje in gospodar reče:

"Kteri je kaj delo naj gre jest. " In zdaj ona reče, saj sem
jaz tudi piškam jisti dala in gospodar ji reče: zakaj
pa ~~te~~ ne greš jest? saj sem jaz reko. Kteri je kaj delo naj
gre jest. Drugi den je že več dela opravila. Tretji den
pa se šopet več, tak dolgo, da je prav pridna žena
postala. Nauk. Tako mož ženo naučil delati, brez
da bi jo pretepo. (Spisal

Matthias Naujotic.)

4 Stevilo III.

Kogda je živeła ona mati, ktera je imela enega sina,
kterega je v božjem strahu izredila. Kadar se je ožinil,
je dobil prav pridno žensko in obadva sta bila prav
delavna. Ali mati moža je sneha sploho kregala, nji
veliko zadelala, tako da je sneha pred moževoj
materjoj veliko krpela. Sreda pa je vsako večer do
ednajstih in drugoga dela je imela radosti. Nekoga
dne se je sosedi tožil koliko tpi. Soseda pa nji odpo-
vi: nič se ne boj, bode že vse drugič. Nekó večer
ko je pa do enajstih v noči prela, pride proti pol
enajstih ~~prela~~ soseda v kuhinjo kiste hiše, ki je sneha

gospod! povej mi kakopa je kaj v nebesah? Lepo odgo-
vori zidar. Kdaj pravi gospod, meni je tudi moj sin
umrl, ali ga ti poznas? Poznam ga odgovori,
zidar. Ali je on ni v nebesah? reče gospod, ne ker je pre-
več grehov imel, ni mogel v nebesa priti. Ali on ne bi
več mogel v nebesa priti? O prav lahko, saj vsaki
lahko pride v nebesa katerij veliko penex ima.

Na to gospod odgovori: Ali bi ti bil tako priden
in mu nesel nekaj penex, tudi ti za to delo dibiš
toliko ^{koliko} potrebuješ. Zidar odgovori, no meni sto vse
prav. Res mu da gospod penexe, on se poslovil
in odide zopet k svoji ženi in reče: „ Po svetu
še so nesrametnejši ljudje kakor si ti. Glej,
dobil sem toliko dnarja da imam vse reče
polne. (Spisal Mathias Vajpotic.)

6. Stevilo IIII.

Enkrat je bila ena ženska, ktera je bila zelo
pobožna pa tudi jako skopa in birada vse
sama pojedla in spila pa tudi drugim ne bi
nič rada dala. Ko je umrla je prišla v nebesa
pa tudi v nebesah je bila zelo lačna in žejna
zategadelj je Bog ^{ji} pet dni časa ^{dal} da bišla

in si nekaj napekla, da bi imela dosti za jesti.
Lena pa ga pita, kdo pa de mi pomagati sem gor to
spraviti? Bog joj pa odgovori, jaz bom ti se voz-
nike poslo kaj bodo ti odpelali, koliko si boš pri-
skrbela. Rečnično gre ona domu in je sploh jukla,
vseh pet dni. V tem času pasu tak pogosto bera-
či, (Bethlari) ^{hodili} daje bilo čudovito in ona hitro
eno rezgano štruco ugrabi in njo da enemu beraču.
In ko odide reče sama proti sebi, pa se ne nikoli
toliko tutih vračnih petlarov ⁿⁱ prišlo kak glih v
tutih petih dneh. Edaj pride čas daje morala od-
ti, ter ona gre nazaj in Bog jo vpraša ali si si ni nič
s seboj donesla? in ona odgovori kaj kaj pasimi
ne nikoga poslo, ti si reko kaj boš mi voznike poslo
keri bodo mi pomagali nesti in Bog odgovori pasem
ti ne poslo v saki den toliko beračev. To imas to
rezgano štruco to zdaj jej. (Spisal Mathias Naupotič.)

7 Število VII

En šotar (čevčar) je vako nedelo pa tudi po

svetkih tak dolgo širo, daso še ljudje od požne
meše domu šli. Žena ga je večkrat kregala,
da bi on rajši k mesu šel in si nekaj za dušo pri
skrbjo ne pa samo za telo, pa tudi daso po
nedeljah in praznikih za kristjana ne sluši ^{žena}
kajskornje šivo. Ko eno nedelo drgoč pride, od
meše ga pa najde da je šivo. Tedaj sta se pa s
kregala in to je drgoč minilo. Eno soboto večer
pa pride k totemu šotarji en rolometer (rauh,
kerer) in ga je prosjo za stan on mu da stan in
rolometer odide po noči ^{drgoč} peči spat. Drugi den,
v nedelo pride žena pa od meše in on se je izde
šivo in žena mu reče, da bi terrag odneso kaj
mi nebi tejko zadevo, on pa na to ni nič reko,
temuč je dalje šivo. Žena gre in zaküri in ko
je rolometer v peči vroče gratalo, skoči gor in
vün speči ter beži v hišo. Žena pa ko ga zagle,
da si misli da je že hudič po moža prišo in
mož ko rolometra zagleda hiti klevtro v Kreg
in skoči skoz okno vün, rolometer pa zanjim

in žena vsa prestrašena za rolometrom in ta,
ko se tirajo eden za drugim da ljudi prišli in
so videli da ni hidič bjo, ampak rolometer.
In od tega časa ni tota šoštar več po nedelah in
praznikih šivo ampak je pobožno živjo tako dolgo
daj on umrjo. ~ (Spisal Mathias Hauptič.)

8 Število VIII.

Ednok sta bila oče in mati ter sta imela eno
čer katero sta jako rada imela, oče je bjo jako pobožen
mati pa ne. Ko je oče umrel je tisti den gda so njih
pokopali tak huda burja bila, deti je tak straš.
no sō da so skoro očeta ni mogli zakopati. In dore so
matere pokopali, to je pa tak lepo, jasno, solnce sijalo.
Čer pa je jako pobožno živela ter je čuda krat, mislila
gde so oče in gde so mati in si je tudi čuda krat mis.
lila po kerem sgledu bi živela ali po očinem ali
po maternem, sešla si je tudi, da bi rada videla
sō enkrat očeta in matere. Eno noč pride k njoj angel
in jo reče: pojdi z menoj jaz bom ti pokazal očeta in

in matere. Remično jo pela napre k očetu v
nebesa in oče je lepo Boga moljo in je v strašno
lepem kraju prebivo. Zdaj pa pelja ~~ta~~ engel čer tudi
v pekel k materi. In kda jo mati zagleda, začne
čer in očeta preklinjati, in zdaj jo pelja angel ob goč
domu in angel ji reče vidiš zdaj sem ti pokazal kde
so oče in kdeso mati, to zdaj maš izgled in angel spre
mine in čer sklene proti sebi sama da bode po očetovem
izgledu živela. (Spisal Mathias Vaupotič.)

Število II.

Nekega časa je živela ena deklica ktera je bila
pastarica, jako pobožna in siromačka. Ona je
večkrat z dihovala čer svojo revšino in tudi pri
tisti hiši ki je služila, so jo jako zaničevali.
Svoje krave je gonila na neko goro na kateri je stala
kapela matere božje in ktera je bila jako zapušče
na. Čer je ničče drugo ni štej nič kapele olupati
tapa je ta deklica vsako krat, če je napasla ali spase
krave gnala, bežala enomal v kapelico in je
djala mariji devici en iz rož spleten venec na

glavo ter reče: Oh kakorada bi ti jaz zlato venec
kupila ali kaj jaz ti nemam, Kjer nemam
sama nič in sem sama velika sirota. In je tak
dolgo roče v to kapelo navila, daje strašno lepo
marijo okinčala. Ne dolgo potem deklica v rasi
zboli in je tudi ne dolgo potem umrla in doma
se so njo bolje zaničevali in so nji namične privoščili,
li da bi v listi hiši ležala kak oni. Smeliso njo
namreč v eni hiši samo, ki je na slami ležala ko
je pa namretni posteli bila pride Marija devica
in ji je donesla zlato krono in dere je umrla je ji
krono na glavo položila in angeli so njeno dušo
v nebesa odnesli. (Episal Matthias Vaupotič.)

10 Stevilo 10.

Enkrat sta živela mož in žena. Mena pa možu je
sploh provila kak je ona njemu zvesta in verna da
se on žiher vse na njo zanese kaj si onja zreceta da to
nigdar ničče nadežno, da je ona tak zvesta in straš,
no verna bolj kak kera tisti vasi. Mož pa je bilo

mlatec, ter je glih pri enem bogatem kmetu, žito
mlatjo, pa da somu sploh pure in kokoši v škeden
hodile, ter somu žito razbercovale. On je je večkrat
natiro, pa mu vse glih nič ni marale. Ko enkrat
drugo pridejo kokoši v škeden, sgrabi on cipe in če
kokoši & natirati in ko zamahne, udari kokota
ter ga zakole in ga v gnoj gospodarja zakopa. Kovečer
domu pride, je nič ni od tega povedo. On pa si je mislo,
čakaj žena, da ti meni tak sploh pravi, kako si mi
zvesta, bom te pre skušo ali si ti taka ali ne, kak mi
praviš. Drugi den pride pa večer domu, pa je tak žalosten
bijo in žena ga vpraša kaj pa ti je dasi tako žalosten?
Ah najbo kaj če. No reče žena se pa mi lahko
poveš, se znaš da jaz nam nikomu povedala, saj
znaš če se mi ja kaj spominjama, znaš kaj to nade
niščečno. Bog nedaj kaj bi se zvedelo, saj jaz sem
ni takšna kak so druge, če kaj gde čuje, se hitro
beži pa drugoj pove. Da ja, to se zna vse reser, bi ti.
Tretjo večer pa pride žalosten domu in je sploh žalosten
bijo. Ona pa ga je sploh tricala kaj bi joj
on povedo, kaj se mi je zgodilo. On pa joj je le ne

stejo povedati. In ko sta že naposteli bila kaj sta
šla spat se gaje izde sploh trčevala kaj bi ji povedo.
In moš odgovori če naš nikomu povedala jak bom
ti že povedo, pa Bog te vari komu povedati in ^{ona} od-
govori, se znaš kak strašno sem ti jak zvesta in
moš reče, vidiš jak sem onega zaklo, te pa sem ga
vgnoj zakopo. Pa Bog nedaj kaj bi ti komu po-
vedala. Lena pa ni mogla vsi noč spati in je
že komaj čakala kaj bi šla porodit. Vütro je moš
zarav odiso mlatit in ona ko se je že malodani-
lo je že vzela škaf in je šla porodit. Kome k
zdenci pride in si škaf napolni že pride tudi
njena kuma porodit in ona kuma zagleda je
že začela. Toj kuma nekaj bi vam ^{pa} strašno rada
povedala, pa da vam ne vüjam, daje meni moš
tudi prepovedo kaj jak nes mem nikomu povedati.
In kuma začne, kakaj pa mi nebi povedali se
znate kaka sem, sem me dobro poznate. Ja ja, pa
itak vite če bi se to zvedelo, vite to bi strašno hiida
kazen prišla. Eij kuma, ne hoteš pajni, vite če bi

to rihtar zvedjo, kakšni vorheri bi to bili, zato
se vam nič ne treba bojati, jaz že nam nikomu
povedala. Nite moj mož je enega zaklo, pa Bog nedaj
kaj bi komu povedali. Komaj kuma, skaf z vodoj
domu donese, žegre k sosedi in reče: soseda jaz bi
strašno rada, ^{nekdaj} povedala pa da vam ne vtipam, ho,
kakaj pa ne, jaz že nisem taka kak so druge stare babe
kaj vse kaj čuje dalje nese, tak kak ena pošta. Ja, ja, pa
da le pač, da pač ne vtipam, viš da je meni tudi ku-
ma prepovedala. No jaz bom vam pač povedala
vite moje kume mož je enega zaklo, pa Bog nedaj kaj
bi komu povedali. Ho, jaz že nigdar. Antedaj gre
kuma domu. A soseda pa je sajterk, kuhala, pa ko
ova odide, ova soseda vse pri ognju pusti in gre k
sosedi tam pa je rihtar bijo in reče rihtarovej ženi,
jaz bi ti rada nekaj poveda, pa da ti ne vtipam,
jaz kakaj pa ne, ja, viš da je meni soseda tudi prepove-
dala. Niš jaz sem vse na ognju doma pustila, viš
jaz sajterk, kuham, pa da mi je soseda to povedala, jaz
pa bi tudi tebi to rada povedala, če ali naš nikomu
povedala, te ti ali povem, nam reč: soseda je meni po-
vedala, kaj je njo njena kuma pravila. gnes, kaj je

njeni mož enega zaklo, pa ga je v gnoj zakopu, pa veči
ti zdaj nemrem povedati, mošti doma se še vse vre.
Ter soseda odide. Krihtar še proti domu gre, še
mu žena proti beži in mu reče znaš paj kaj se je zgoo
dilo in mož njo vpraša kapa je? ja soseda je to zaj
glij tu bila paj rekla kaj je njoj soseda pravila gnes
kaj je njoj kuma pravila kaj je njeni mož enega zaklo
pa ga je v gnoj zakopu. Krihtar pareče hitro obed napra
vi jaz bom sō na gerilit in bom to povedo kaj se je
zgodilo. Ko se na obediva, gre na sodnijo ter to vse
najnok pove, ter najnok grejo z njim trije sãndarji po
tistega mlateca in ko k njemu pridejo ga sklenejo in
mu rečejo, hote nam pokazite kterega ste zaklali, in la
tec reče jaz prosim kaj pa to pomeni, jaz sem nikoga
ne zaklo in sodnija pareče mi imamo priče kaj ste vi
erega zaklale. Naj pridejo sem svedoki in sãndar gre
najnok in je vse babe ki so to pravile, k njemu doono
te pa tudi se gospodar pride in sodnija mu reče kaj
ste vi tudi ta kšni človek kaj nič ne veste, kaj se
pri vašem hramu godi? In gospodar reče ja jaz

nič ne vem. Tedaj pa pitajo rihlara in rečejo povej,
te nam gdo pa je v am te povedo in rihlar reče moja
žena, in rihlarova žena reče meni pa je soseda pove-
dala, in je ena na ovo s prestom Kazala. Soseda
pa reče meni pa je moja soseda povedala in ova
reče meni pa so kuma povedali in zdaj jo mož ženo
černono pogledne, ter gre in reče doneste mi motiko
pa kramp, ter gre in gnoj in otkopa kokota. San-
darji pa rečejo, te se te nas zdaj za norca imeli.
Mlatac odgovori. Vite to je tak bilo moja žena je
meni sploh pravila, kak je ona meni strašno verna
in zvesta bolj kak Romu drugemu in daga
tak zveste žene na svetu ne, kak je ona, dato
vse kaj boma si midva gda spominjala, dato nič
nade nigdar žno. Tak pa sem se šteto prepričati ali
je to resen aline. Tega ko sem en den mlatac te pa so
mi kokot in puco v vsaj hodile, jaz pa je čem
cep mi natirati in ko zamahnem kokota je
ga zakoljem. Tak pa sem to nisam rad večini.
Zdaj pa vse na enkrat notri zaperte in vsaka

je dobila en teden rešta. To pa so za volo svojih
jezikov dobile. (Spisal Mathias Vaupotec)

11. Stevilo 11.

Endnok je en oč en grad po krivici došlo. Njegov
sin pa je to dobro zno on pa je ga samo tak meji,
kak da bi siga küjjo. Oč in sin sta prišla v pekél.
Tega sina sin pa je od tega malo zno, pa je ni šteje
nič povvedavati in je prišo tudi v pekél. Tega
sina sin pa je od tega v čista nič ni zno, on pa
je prišo v porgatorium (v vice). V tist grad pa je
prišlo v sako večer rušit in je tako rušilo da ni
niščé mogo obstati. Enkrat prideta dva mešnika
v to grad za stan prosit in ovi pa odgovorijo ja
mi vam že damo pa da nata ~~mogla~~ mogla obsta
^{Da mi to mi oddamo.}
ti. O nedva paričeta, donesta nama dve sveči in
mantra bozjo, oni pa njima resnično vse to donesjo,
in ovi ko vsa delo opravijo so odšli samo mešnika
sta ostala in molila. Ob vrtal na dva najit pride
eden in je začelo strašno rečiti, pride v hišo in
onedva ga pitata „Kaj bantüješ to to mesto? in on
odgovori tisto bode povedo ko po meri pride.

Ta pa je bilo ves čarēci pa se je postavil zavrata.
Pol 12 stih pa začne drugi rušiti pa me tak jako kak
ti prvi pa tudi ves čarēci pa se je zavrata. Kovemu pas.
stavjo. Omedva ga pa vprašata kaj bantuješ to mesto?
On odgovori. Tisti bude povedo ki zamenoj pride.
Omedva pa sta sploh molila. Ob 3 vrtaki na 12 začne
tretji rušiti pa me tak jako kak ova dva. Omedva
ga vprašata ga „Kaj bantuješ to mesto? On odgovori
Tisti pove ki zamenoj pride. Ob 12 stih pride skoro
v čista tiho ti štrti, omedva ga pitata kaj bantuješ
toto mesto. Ta pa je bilo v čista beli in si sede na stolu
dol. Ter odgovori toti ki je naj prvi prišo je moj predde
on je toti grad pokrivici v rejo in zatogavolo je v pekeli
prišo. Ti drugi pa je moj ded, toti pa je zno, kaj je grad
po krivici dobo pa je ni štejo ga naraj dati pa je tudi
prišo v pekeli. Tretji pa je moj oca, toti pa je čista malo
malo zno, pa je ni štejo pozvedavati pa je tudi v pekeli
prišo. A jās pa sem od togarnič ni zno, jās pa sem prišo
v vice, ker sem krivično blago ničo. Toti grad pa slišu
klapcu ki mu je Ivan ime. Pa povejte mojemu sinu
ki je zdaj gazdada če se s njim v dobrega ne naravna
bode tudi pogiblen tak ka Kovi trije. Ter so odšli.

Spisal Mathias Naupotic.

Prosim jih visoko časti vredni gospod, naj mi nekam erijo
kaj sem mi več pripoved Kor sliš, da sem semogo tudi sloven
čino in druge predmete učiti.

